

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Je možné vyvlastnit majetek subjektů požívajících na území České republiky diplomatických výsad a imunit ?

Možnost expropriace (vyvlastnění) je pro některé subjekty vyloučena, popřípadě omezena mezinárodním právem. Které subjekty to jsou ? Na tuto otázku se pokusí odpovědět následující výklad.

Česká republika je vázána celou řadou mezinárodních úmluvy, které omezují nebo vylučují vyvlastnění majetku cizích diplomatických a konzulárních misí, majetku fyzických osob požívajících diplomatických výsad a imunit (příslušníci diplomatických misí aj.) a majetku mezinárodních organizací.

Možnost expropriace (vyvlastnění) je pro některé subjekty vyloučena, popřípadě omezena mezinárodním právem. Které subjekty to jsou ? Na tuto otázku se pokusí odpovědět následující výklad.

Česká republika je vázána celou řadou mezinárodních úmluvy, které omezují nebo vylučují vyvlastnění majetku cizích diplomatických a konzulárních misí, majetku fyzických osob požívajících diplomatických výsad a imunit (příslušníci diplomatických misí aj.) a majetku mezinárodních organizací.

Diplomatické a konzulární mise.

Dle čl 22 odst. 3 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích, nemohou být místnosti diplomatické mise, jejich zařízení i dopravní prostředky mise, předmětem prohlídky, rekvizice, zabavení nebo exekuce. Vyvlastnění nutno k těmto případům přiřadit. Jeho aplikace by totiž byla v zásadním rozporu s obecně uznávanou koncepcí mezinárodního práva, s koncepcí imunity majetku mise ve vztahu k zásahům hostitelského státu. Stejně ochrany jako místnosti mise, požívá obydlí a s jistými výjimkami, jež se netýkají našeho výkladu, i majetek určitých kategorií zaměstnanců mise a jejich rodinných příslušníků.

Těmi jsou :

a) Diplomatické zástupci a členové rodiny diplomatického zástupce, kteří žijí ve společné domácnosti s diplomatickým zástupcem. Členové rodiny nesmějí být občany přijímajícího státu

b) Členové administrativního a technického personálu a členové jejich rodin, tvořící součást jejich domácnosti, nejsou-li občany hostitelského státu nebo nejsou-li v něm trvale usídleni

Členové služebního personálu mise, kteří nejsou občany přijímajícího státu ani v něm nejsou trvale usídleni, požívají imunity pouze pokud jde o činnost vykonávanou v rámci jejich povinností.

Vyvlastnění jejich majetku by bylo vyloučeno v případě, kdy by tento majetek sloužil k činnosti, jež tyto osoby vykonávají pro potřeby diplomatické mise v rámci svých povinností vyplývajících např. z pracovněprávních vztahů k misi.

Dle čl 31 odst. 4 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích nepodléhají konzulární místnosti, jejich zařízení, majetek konzulárního úřadu a jeho dopravní prostředky, žádné formě rekvizice pro účely národní obrany nebo veřejné potřeby. Jejich vyvlastnění je možné provést jen pro výše uvedené účely, musí být podniknuty všechny možné kroky, aby bylo zabráněno narušení výkonu konzulárních funkcí, a vysílajícímu státu poskytnuta okamžitá, přiměřená a efektivní náhrada.

Úpravu vyvlastnění najdeme i v dvoustranných konzulárních smlouvách, které náš stát uzavřel s

některými, především evropskými státy. Tyto smlouvy ve věcech vyvlastnění v podstatě kopírují čl. 31 odst. 4 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích.

Mezinárodní organizace.

Možnost expropriace majetku mezinárodních organizací vylučují nebo omezují jejich zřizovatelské mezinárodní smlouvy. Česká republika je ovšem členem celé řady mezinárodních organizací. Úpravu našich mezinárodních závazků směřujících k omezení či vyloučení vyvlastnění majetku mezinárodních organizací nalezneme v níže vyjmenovaných ustanoveních mezinárodních smluv. Tyto upravují, s výjimkou zvláště zmíněných případů, absolutní imunitu majetku organizace před vyvlastněním - vynětí majetku mezinárodních organizací a dalších mezinárodních subjektů z vyvlastňovacích předpisů.

a) § 3 Úmluvy o výsadách a imunitách Organizace spojených národů.

b) Čl. II. oddíl pátý Úmluvy o výsadách a imunitách mezinárodních odborných organizací.

c) Čl. 3 oddíl 4 Dohody o výsadách a imunitách mezinárodní agentury pro atomovou energii.

d) Čl. 4 Všeobecné dohody o výsadách a imunitách Rady Evropy.

e) Čl. 179 Úmluvy OSN o mořském právu zakotvuje imunitu majetku Úřadu pro mořské dno, obdobně čl. 13 přílohy 2 - imunita majetku Podniku pro mořské dno.

f) Čl. 47 Dohody o založení Evropské banky pro obnovu a rozvoj.

g) Čl. 5 Rámcové dohody mezi Českou republikou a Evropskou investiční bankou. Ochrany před vyvlastněním požívá nejen majetek banky (absolutní imunita), ale i projekty bankou financované. Projekty financované bankou požívají pouze částečné imunity před vyvlastněním. České republice je uložena povinnost poskytovat každému projektu plnou a stálou ochranu a bezpečnost do té míry, která je nezbytná k zabezpečení schopnosti projektu vytvářet příjem potřebný pro krytí dluhu vzniklého ve spojení s projektem. To však nevylučuje provedení vyvlastnění v souladu s právním řádem, při zajištění plné a okamžité náhrady.

h) Vyvlastnit nelze ani majetek institucí sdružených kolem Mezinárodního měnového fondu a tzv. Světové banky, jak dokládají níže vypočtená ustanovení jejich zřizujících dohod:

- čl. I. IX. Část 4. Dohody o mezinárodním měnovém fondu,

- čl. VII. Část 4. Dohody o mezinárodní bance pro obnovu a rozvoj (tzv Světová banka),

- čl. VI. Část 4. Dohody o mezinárodní finanční korporaci,

- čl. VIII. Část 4. Dohody o mezinárodním sdružení pro rozvoj,

- čl. 45 Dohody zřizující mnohostrannou agenturu pro investiční záruky.

Mezinárodní úmluvy dávají přednost zakotvení absolutní imunity majetku mezinárodních organizací před vyvlastněním. Určitou výjimku představuje § 2 Úmluvy o mezinárodní železniční přepravě, který připouští vyvlastnění majetku Úmluvou zřízené mezinárodní organizace ve veřejném zájmu, při přijetí vhodných opatření, jež zabrání omezení výkonu činnosti organizace a při vyplacení okamžité a přiměřené náhrady. Zmíněná formulace tím, že připouští vyvlastnění, kladouc však další dodatečné podmínky, jež musí být splněny, tak představuje klasický příklad relativní imunity majetku mezinárodní organizace před vyvlastněním.

Rozsah imunit (a tím i možnost vyvlastnění majetku) představitelů mezinárodních organizací upravuje každá z uvedených mezinárodních smluv zvlášť. Velmi často tyto smlouvy přebírají nebo dokonce odkazují na úpravu imunit obsaženou v Úmluvě o výsadách a imunitách OSN. Tato úmluva pak upravuje výsady a imunity úředníků OSN zcela v duchu funkčního pojetí tohoto právního institutu (úředník je chráněn při výkonu pravomoci, imunita jemu poskytovaná není jeho osobním privilegiem).

Přehled právní úpravy

Mezinárodní úmluvy upravující výsady a imunity cizích diplomatických a konzulárních zástupců.

1. Vídeňská úmluva o konzulárních stycích, text úmluvy publikován pod č. [32/1969](#) Sb.
2. Vídeňská úmluva o diplomatických stycích, text úmluvy publikován pod č. [157/1964](#) Sb.

Mezinárodní smlouvy chránící před vyvlastněním majetek mezinárodních organizací

1. Rámcová dohoda mezi Českou republikou a Evropskou investiční bankou upravující činnost Evropské investiční banky v České republice, text dohody viz č. 280/1998 Sb.
2. Dohoda mezi Českou republikou a Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj o výsadách, imunitách a výhodách přiznaných Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, text dohody viz č. 267/1998 Sb.
3. Dohoda o založení Evropské banky pro obnovu a rozvoj, text dohody publikován pod č. 309/1997 Sb.
4. Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu, text úmluvy publikován pod č. 240/1996 Sb.
5. Zřizovací dokumenty Bretton-Wood-ských institucí, všechny tyto dokumenty byly publikovány pod č. [500/1992](#) Sb.
 - a) Dohoda o Mezinárodním měnovém fondu.
 - b) Dohoda o Mezinárodní bance pro obnovu a rozvoj.
 - c) Dohoda o Mezinárodní finanční korporaci.
 - d) Dohoda o Mezinárodním sdružení pro rozvoj.
 - e) Dohoda o Mnohostranné agentuře pro investiční záruky.
6. Úmluva o mezinárodní železniční přepravě (COTIF), text úmluvy viz č. [8/1985](#) Sb.
7. Dohoda o výsadách a imunitách Mezinárodní agentury pro atomovou energii, text dohody viz č. [192/1968](#) Sb.
8. Úmluva o výsadách a imunitách mezinárodních odborných organizací, text dohody publikován pod č. [21/1968](#) Sb.
9. Úmluva o výsadách a imunitách Organizace spojených národů, text úmluvy publikován pod č. [52/1956](#) Sb.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)